

קטעי קריאה להדלקת הנרות

שמונה נרות – שמונה ערכים • שירים • טקסטים מסורתיים

🎓 לתלמידים המדליקים ולקריינים

מה בקובץ

1. שמונה קטעי הדלקה
2. גרסאות מנוקדות לצעירים
3. שירים ואקרוסטיכונים
4. טקסטים מסורתיים

חלק א' – שמונה נרות

🦁 נר 1 – אומץ: הלהבה הראשונה

הנר הראשון הוא תמיד הבודד ביותר. הוא עומד לבדו בחנוכייה, בלי נרות לצדו, ובכל זאת הוא דולק. אומץ איננו היעדר פחד; אומץ הוא להדליק אור גם כשאיננו יודעים מה יבוא אחריו. לפעמים אומץ נראה כמו לשאול שאלה מול כל הכיתה, להושיט יד למי שיושב לבד, להגיד "טעיתי" או לנסות שוב אחרי שלא הצלחנו. המכבים היו קבוצה קטנה שעמדה על חירותה לחיות לפי דרכה. גם אנחנו יכולים להיות הנר הראשון – זה שמתחיל, ושאחריו יבואו עוד ועוד.

🕯️ אנחנו מדליקים את נר האומץ – כדי לזכור שגם אור קטן אחד יכול להתחיל משהו גדול.

🌱 נר 2 – תקווה: כד קטן של שמן

כשנכנסו למקדש ומצאו רק כד שמן קטן אחד, היה אפשר לוותר. לפי המסורת, השמן הספיק ליום אחד בלבד – ובכל זאת הדליקו. תקווה היא ההחלטה להדליק גם כשאיננו יודעים אם יספיק. היא לא מבטיחה שהכול יהיה קל, אבל היא נותנת לנו כוח לעשות את הצעד הבא. תקווה גדלה כשמישהו אומר לנו "אני איתך", כשאנחנו נזכרים בפעם שבה הצלחנו, וכשאנחנו מעזים להסתכל קדימה. הנר השני לוחש לנו: גם מכד קטן יכול לצאת אור של שמונה ימים.

🕯️ אנחנו מדליקים את נר התקווה – כי גם כד קטן של אמונה יכול להאיר ימים רבים.

🎁 נר 3 – נתינה: אור שלא נגמר

יש דבר מופלא בנר: כשהוא מדליק נר אחר, האור שלו לא נחלש. הוא רק מתרבה. כך גם נתינה. מילה טובה, חיוך, עזרה בשיעורי הבית, מקום פנוי ליד השולחן בהפסקה – אף אחד מאיתנו לא נעשה עני יותר כשהוא נותן אותם. להפך: החדר כולו מתמלא באור. בחנוכה נוהגים בקהילות רבות לתת דמי חנוכה ומתנות קטנות, אבל הנתינה החשובה ביותר אינה עולה כסף. היא דורשת רק עיניים פקוחות ולב שמוכן לראות את מי שנמצא לידנו.

🕯️ אנחנו מדליקים את נר הנתינה – כי אור שמתחלק רק הולך וגדל.

🤝 נר 4 – אחדות: שמונה נרות, חנוכייה אחת

כל נר בחנוכייה עומד במקומו, ולכל אחד להבה משלו. יש נר שדולק גבוה ויש נר שמהבהב, יש נר שהודלק ראשון ויש נר שהצטרף אחרון. ובכל זאת, רק כשהם יחד נוצרת חנוכייה. אחדות אינה אומרת שכולנו זהים. היא אומרת שיש מקום לכל אחת ולכל אחד, עם המנהגים, השפות, הסיפורים והטעמים שהביאו מהבית. בכיתה שלנו יש מי שמדליקים חנוכייה בבית ומי שלא, מי שאוכלים סופגניות ומי שמכינים ספינג' – וכולנו חלק מאותו אור.

🕯️ אנחנו מדליקים את נר האחדות – כי כל אחת וכל אחד מאיתנו הם להבה שבלעדיה האור חסר.

🐂 נר 5 – חוסן: להבה ברוח

ראיתם פעם להבה ברוח? היא מתכופפת, נוטה הצידה, נראית לרגע כאילו תכבה – ואז מזדקפת שוב. חוסן הוא בדיוק זה: לא להיות חזקים כל הזמן, אלא לדעת לחזור לעצמנו. חוסן נבנה מדברים קטנים: אנשים שאפשר לפנות אליהם, משמעות שמחזיקה אותנו, תחושה שאנחנו שייכים, וצעד קטן אחד בכל פעם. ומותר לבקש עזרה – זה חלק מהחוסן, לא סימן לחולשה. הנר החמישי עומד באמצע הדרך, ומזכיר לנו: כבר יש בחנוכייה יותר אור מחושך.

🕯️ אנחנו מדליקים את נר החוסן – כדי לזכור שגם אחרי רוח חזקה, האור יודע לחזור.

🕯️ נר 6 – ענווה: השמש

יש נר אחד בחנוכייה שאיננו נספר. הוא אינו חלק משמונת הנרות, הוא עומד מעט בצד או מעט גבוה יותר, ותפקידו להדליק את כל האחרים. קוראים לו השמש. השמש לא מבקש תודה ולא מחכה למחיאות כפיים. הוא פשוט עושה את שלו, ושמח לראות את כולם דולקים. ענווה היא לדעת שאנחנו חשובים – ובכל זאת לא להזדקק למרכז הבמה. היא נמצאת אצל מי שמסדרים בלי שביקשו, אצל מי שמפרגנים לחברה שהצליחה, ואצל מי שמקשיבים יותר משהם מדברים.

🕯️ אנחנו מדליקים את נר הענווה – לכבוד כל מי שמאירים לאחרים בלי לבקש דבר.

🙏 נר 7 – הכרת תודה: לספור אורות

בכל ערב של חנוכה אנחנו סופרים: נר אחד, שניים, שלושה... עד שמונה. אולי זו הזמנה לספור גם את הטוב שבחיינו. הכרת תודה מתחילה בעצירה קטנה: לשים לב לארוחה חמה, לחבר שחיכה לנו בשער, למורה שהסבירה שוב בסבלנות, לשמיים הנקיים אחרי גשם. כשאנחנו מודים, איננו מתעלמים ממה שקשה; אנחנו פשוט מגלים שיש לידו גם אור. מי שמתרגלים תודה מגלים שהלב נעשה רחב יותר והיום – מואר יותר. הנר השביעי מזמין אותנו לעצור ולומר בקול: תודה.

🕯️ אנחנו מדליקים את נר הכרת התודה – על כל האורות הקטנים שמלווים אותנו בכל יום.

✡️ נר 8 – אור לאחרים: החנוכייה בחלון

בלילה השמיני החנוכייה מלאה, וכל שמונת הנרות דולקים יחד. מנהג עתיק הוא להעמיד את החנוכייה ליד החלון או בפתח הבית, כדי שגם מי שעוברים ברחוב יראו את האור. אולי זה הרעיון היפה ביותר של החג: האור שלנו לא נועד רק לנו. הוא נועד לצאת החוצה – לשכנים, לחברים, למי שהולכים לבד בחושך. כל אחת וכל אחד מאיתנו יכולים להיות חלון כזה. כשנצא מכאן, ניקח איתנו את האור ונזכור: מעט אור דוחה הרבה חושך.

🕯️ אנחנו מדליקים את נר האור לאחרים – כדי שהאור שלנו ייצא מהחלון ויגיע לכל מי שצריך אותו.

חלק ב׳ – לצעירים (מנוקד)

🦁 אומץ: הַגֵּר הָרִאשׁוֹן עוֹמֵד לְבַד, וּבְכָל זֹאת הוּא דּוֹלֵק. אֹמֶץ הוּא לְנַסּוֹת גַּם כְּשֶׁקָּצָת מַפְחִיד. אֹמֶץ הוּא לוֹמַר "שָׁלוֹם" לְמִי שֶׁיּוֹשֵׁב לְבַד.

🌱 תקווה: הָיָה רַק כַּד שֶׁמָּן קָטָן, וְהוּא הִסְפִּיק לִשְׁמוֹנָה יָמִים. תִּקְוָה הִיא לְהַאֲמִין שֶׁיִּהְיֶה טוֹב, וּלְהַמְשִׁיךְ לְנַסּוֹת גַּם כְּשֶׁקָּשֶׁה.

🎁 נתינה: כְּשֶׁגֵּר מַדְלִיק גֵּר אַחֵר, הָאוֹר שֶׁלּוֹ לֹא נֶחְלָשׁ. כָּכָה גַּם נְתִינָה: חִיּוּךְ, עֶזְרָה וּמִלָּה טוֹבָה מוֹסִיפִים אוֹר לְכֻלָּנוּ.

🤝 אחדות: כָּל גֵּר בַּחֲנֻכִּיָּה שׁוֹנֶה, אֲבָל יַחַד הֵם מְאִירִים הַכִּי חָזָק. גַּם בַּכִּתָּה שֶׁלָּנוּ כֻּלָּנוּ שׁוֹנִים – וְיַחַד אֲנַחְנוּ אוֹר אֶחָד גָּדוֹל.

🌪️ חוסן: גַּם כְּשֶׁהָרוּחַ נוֹשֶׁבֶת, הַלֶּהָבָה מִתְכּוֹפֶפֶת וְחוֹזֶרֶת לַעֲמֹד. כְּשֶׁקָּשֶׁה לָנוּ, אֶפְשָׁר לְבַקֵּשׁ עֶזְרָה, לִנְשֹׁם עָמֹק וְלַחֲזֹר לְהָאִיר.

🕯️ ענווה: הַשַּׁמָּשׁ מַדְלִיק אֶת כָּל הַגֵּרוֹת וְלֹא מְבַקֵּשׁ תּוֹדָה. עֲנָוָה הִיא לַעֲזֹר בְּשֶׁקֶט, וְלִשְׂמֹחַ בְּכָל הַלֵּב כְּשֶׁחָבֵר אוֹ חֲבֵרָה מַצְלִיחִים.

🙏 הכרת תודה: בַּחֲנֻכָּה סוֹפְרִים גֵּרוֹת, וְאֶפְשָׁר לִסְפֹּר גַּם דְּבָרִים טוֹבִים: חָבֵר, אֲרוּחָה חַמָּה, חִיּוּךְ. כְּשֶׁאוֹמְרִים "תּוֹדָה", הַלֵּב מִתְמַלֵּא אוֹר.

✨ אור לאחרים: בַּלַּיְלָה הַשְּׁמִינִי כָּל הַגֵּרוֹת דּוֹלְקִים. שָׂמִים אֶת הַחֲנֻכִּיָּה לְיַד הַחַלּוֹן, כְּדֵי שֶׁכֻּלָּם יִרְאוּ אֶת הָאוֹר. גַּם אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהָאִיר לַאֲחֵרִים.

חלק ג' – שירים

חנוכה (אקרוסטיכון: חנוכה)

חושך גדול ירד על העיר, ונר קטן אחד העז, נגע בלהבה של חברו – והנה כבר שניים מאירים, ועוד אחד, ועוד אחת, עד שהחלון כולו זוהר; כי אור אינו נגמר כשמחלקים אותו – הוא רק לומד איך לגדול.

כסלו (אקרוסטיכון: כסלו)

כשהלילות מתארכים והעננים נמוכים, סיפורים ישנים מתעוררים ליד החלון: להבה, חלום, כד קטן של שמן – ובלב, תקווה שמתעקשת להאיר.

אור של יחד (אקרוסטיכון: אור של יחד)

אני מדליקה נר אחד, ואתה מדליק לידו, ופתאום הכיתה נראית אחרת. רואים פנים שלא שמנו לב אליהן, שומעים שפות, מנגינות ומנהגים, לכל אחת ולכל אחד – להבה משלו; יחד הן לא מתחרות, הן משלימות. חושך של חורף נסוג לאט לאט – די בנר אחד כדי להתחיל, ובכולנו – כדי להאיר.

שיר השמש

אני לא נספר בין השמונה, אני עומד קצת בצד, קצת למעלה, מחזיק להבה של סבלנות ועובר מנר לנר. לא שואלים אותי איך קוראים לי, לא מוחאים לי כפיים בסוף הערב, אבל כשכל הנרות דולקים ואתם מחייכים מול החלון, אני יודע: זה האור שלי – שעבר הלאה.

חלומות של כסלו

בכסלו קוראים על נער שחלם אלומות שקמות בשדה, שמש, ירח וכוכבים – והחלום לקח אותו רחוק. גם לנו יש חלומות של כסלו: שקט בבית, חבר אמת, כיתה שבה כל קול נשמע. חלום אינו מאיר לבד – צריך להדליק אותו, יום אחרי יום, נר אחרי נר.

טקסטים מסורתיים

ברכות ההדלקה (נוסח מסורתי)

בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל חֲנֻכָּה. בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה. (בערב הראשון מוסיפים:) בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה.

הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ (נוסח מסורתי)

הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ אָנוּ מַדְלִיקִין עַל הַנִּסִּים וְעַל הַנִּפְלָאוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה, עַל יְדֵי כֹּהֲנֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים. וְכָל שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ קֹדֶשׁ הֵם, וְאֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם

אֶלָּא לִרְאוֹתָם בִּלְבַד, כְּדֵי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל נִסֶּיךָ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְעַל יְשׁוּעָתֶךָ.

מָעוֹז צוּר – הבית הראשון (פיוט מסורתי)

מָעוֹז צוּר יְשׁוּעָתִי, לְךָ נָאֶה לְשַׁבֵּחַ, תִּכּוֹן בֵּית תְּפִלָּתִי, וְשָׁם תּוֹדָה נְזַבֵּחַ. לְעֵת תָּכִין מַטְבֵּחַ מִצָּר הַמְנַבֵּחַ, אָז אֶגְמוֹר בְּשִׁיר מִזְמוֹר חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ.